

papir v naglici in največ s svinčnikom, čegar poteze hitro izginjajo. Zato smatram v svojo dolžnost, da se tiskovnim potem otmó pogube marsikatero originalne zrnovite izjave veljatelja, katerega je slovenski narod nazíval čestnim imenom „Očeta“, in upam, da bode gotovo vsak naobražen Sloven z zanimanjem čítal, kakóve nazore o književnosti sploh je gojil in kakó blag človek je bil.

Mnogi nazori se utegnejo kómu čudni dozdevati, a péchat nosijo duhá dr. Bleiweisovega in uverjen sem, da vse, kar je pisal meni o književnih stvaréh, povedal bi bil tudi očito sam brez vse bojazni, da je bilo treba. —

Pošiljam zatorej za sedaj v občinstvo iz obilice te izbrane liste z vročo željo, da dosežejo svoj namen! Kjer je uméstno, pridél sem potrebnih pojasníl, kjer kaže, za pietete voljo izpustil, kar ne bi morebiti uga-jalo večini čítalcev naših dníj. —

V Ljubljani konec majnika meseca 1883. 1.

## I.

Častiti gospod!

— — — Pri Vaši zbirki lepih pesmic, ki ste jih na poročilo Tomanovo \*) spisali, zgodila se je ta pomota, da je vredništvo odločilo pesem „cesarsko“ na konec celega snopiča, a potem, ko se je snopič končal, pozabil je stavec na ono pesem, ker je bila uvrščena bolj začetku. Zdaj pa ne bilo bi več na pravem mestu, da bi, po dolgem ločena od prejšnjih, natisnila se samica.

Ali Vam dr. Toman ni obljubil kaj honorara za to zložbo? Če Vam je, pišite mi, da se jaz do vdove njegove obrnem o tej zadevi.

Pozdravlja Vas prijazno

Dr. Jan. Bleiweis.

## II.

V Ljubljani 27. aprila 1871.

Častiti gospod!

Brž, ko je te dni gospá vdova Tomanova iz Beča prišla, kjer je bivala čez zimo, bila je moja skrb, da spolnim obljubo Vam dano.

Dobil sem od nje za trud Vaš z vojnimi pesmami 50 gold., ki jih je rada dala, ker tudi ona se je spominjala, da Vam je rajni dr. Toman naročil te pesmi. Spolnila Vam je tudi željo drugo, ter Vam pošilja priloženo fotografijo. \*\*)

Radujem se, da sem pripomogel v to, da ste dobili, kar Vam gré.

Pozdravlja Vas nevtrudljivega delavca na slovstvenem polji našem srčno

Dr. Jan. Bleiweis.

(Dalje prihodnjič.)

## Naši dopisi.

**Iz Gorice 4. jun. (Izv. dop.)** Okoli volitev se suče zdaj tudi na Goriškem politično mišljenje in gibanje. Kdor bi verjel italijanskim, pa tudi dunajskim nemškim listom, ki so oboji Slovanom sovražni, mislil bi, da Slo-

\*) To sem si bil izrečno izprosil, drugo prepustil vse dr. Bleiweisu na svojo voljo.

\*\*) Dr. Lovro Toman me je bil naprosil, naj sestavim zbirko vojaških pesnij za naš domači polk. S tem delom je želel napraviti veselje ter je posvetiti baronu Kuhnu, vender predno sem mogel stvar zavřiti, umrl je dr. Toman. Nekateri teh pesnij sem izročil potem „Novicam“, da so jih objavile.

venci na Goriškem se ne boré samo zato, da bi pristojno število poslancev dobili v svojih okrajih, ampak tudi z namenom in željo, Italijanom kak sedež izpodmakniti. Resnično je pa samo to, da se je Slovencem boriti za svoja lastna mesta, za sedeže, na katerih so vsaj v poslednji dobi domačinci, dasi taki in taki, sedeli. Nasprotniki obračajo svojo taktiko proti nam, da bi nas toliko laže prehvapili in nas spravili še v slabše položje, nego smodoslej. Prešlo jesen niso bili naši „gorjani“ zreli, da bi se jim volilna pravica razširila v enaki meri, kakor za državni zbor; zdaj pa isti listi dajejo svojcem spričevalo, kakor da bi bili naši Lahi politično bolj zaostali, nego volilci „v Galiciji in Bukovini“. Dasi se naša „Sloga“ zaradi volitev ni še genila, ji nasprotniki vendar pripisujejo „najživahniše gibanje“ in tako rekoč čeznaravno moč. Resnica je zopet samo to, da na pr. goriška kupčijska in obrtnijska zbornica voli dva deželna poslanca, katera delujeta na laški strani, zato, ker se Slovenci brigajo za to zbornico toliko, kakor da bi je ne bilo, tako da je naše ljudstvo skoro še po imenu ne pozna. Enaka onemoglost, hotel sem reči, dosledna nemarnost od strani Slovencev se kaže tudi v goriškem mestu, ki voli tudi dva deželna poslanca. Ne tu, ne tam se Slovenci ne zganejo, in vendar bi morali skrbeti, da bi se Lahi od te strani ná-nje vsaj toliko ozirali, da bi volili vsaj po enega bolj zmerne, tudi slovenskim težnjam pravičnega zastopnika. Ker pa leto za letom nič ne storimo, ni čuda, da Slovencev Lahi ravno v mestu še poštevajo ne in nas imajo samo za „naseljence“. Nasledek pa je, da ostajemo v deželnem zboru v manjšini, in da nam ni upati, da bi prodrli s predlogi, ki bi obsežali širše politične pravice, namerjene tudi Slovencem. V sedanjem položaji se morajo Slovenci iz navedenih razlogov, torej tudi vsled svoje lastne krivde, še srečne šteti, če dosežejo v deželnem zboru enakost glasov z Italijani. Pa še za to relativno ugodnost so si bili v prešli dobi v velikih skrbéh, in od slučaja do slučaja so se morali slovenski poslanci med seboj pogajati, da so drug drugemu pridobili za potrebno edinost pri važnih predlogih, in vedno so bili odločniši naši zastopniki v strahu, da jim kak švigašvaga in strahopetec ne uide v nasprotni tabor. Strah na naši strani je bil soseben velik, kedar je bila nevarnost, da se kdo tržaški vladi ne zameri, takrat par naših zastopnikov ni bil nikdar zanesljiv, tudi ko bi jih bil prej Demosten za-se pridobil. Jasno je, da tako položje ni vzbujalo veselja, in ves boj, ki se bíje tudi pri teh deželnozborskih volitvah na Goriškem, je nastal uže zdaj zaradi tega, da bi se omahljivcev narod ubranil.

(Konec prih.)

**Z Lesec 3. junija.** — Danes posvetovalo se je tukaj precejšnje število županov našega okraja, da se dogovoré, kako sprejeti presvitlega cesarja pri njegovem prihodu na Bled. — Ne bom popisaval nadržbnosti razgovarjanja, omenjam pa, da imata pri takih shodih navadno zeló merodajno besedo gorjanski župan Žumer in pa radoljški župan Hudovernik.

Med drugim ugibalo se je pri razgovoru tudi, kdo bo cesarja nagovoril v imenu županov, in mislili smo sploh, da ta časten nalog dobi odličnejši naroden župan, kmet ali gospod. Mislilo se je na Žumra, toda on izgovarjal se je tako dolgo, da nima časa, akoravno bo tako in tako pri sprejemu navzoč, da je bil konečno imenovan za ta častni posel edini narodni nasprotnik, naš radoljški Hudovernik. — Ta sklep razsrdil je več najbolj zavednih županov, tako, da so zapustili shod z odločno voljo, prekucniti ga, sicer pa rajši izostati. — Nevolja bila je toliko večja, ker je nesrečni ta sklep zakrivil Žumer sam, o katerem bi bil po pravici smel

vsak pričakovati, da bo kot zaveden načelnik županov znal odločno odbiti tako poskušnjo, ako bi prišla od druge strani. — Toliko bolj premišljevala se je ta dogodka, ker ni skrivnost, da sta ravno Hudovernik in pa župan nemškega Weissenfelsa Žumra najbolj ponujala za deželni zbor.

Ali se bo ta maroga še dala izbrisati, ne vem; upajmo, da se popravi in da bode v imenu okraja slovenskega, — cesarja po slovenski pozdravil vsaj mož, pri čegar pozdravu cesar ne bo prisiljen zopet prašati: jeli ne bivajo tukaj Slovenci?\*)

Sploh naj bi se pošteni naši župani varovali, da ne bodo med nje sejali naši nasprotniki lulike.

Zdaj še se popravlja cesta od Lesec na Bled, odpravljajo se vsi hujši klanci in o cesarjevem prihodu bo vse potrebno res lepo zravnano. Tudi novi bleški most je uže dodelan in tako nam bo tudi po cestah ostal lep spominj veselega cesarjevega prihoda. Pričakujemo samo tudi še od slavnostnega odbora bleškega, da ne zaostane za drugimi, potem bo v čast in srečo vse dežele cesarjev večer na bleškem jezeru biser v prstanu cesarjevega potovanja po kranjski deželi.

**Iz Ljubljane.** (*Volitve v deželni zbor.*) Na posebnem mestu nahajajo danes častiti bralci oklic centralnega narodnega volilnega odbora, v katerem se priporočajo kandidatje za predstoječe volitve. Priporočajo se za volitev v kmetijske občine večidel znani dosedanji narodni poslanci, kolikor pa je novo nasvetovanih, zgodilo se je to po dogovoru z dotičnimi volilci samimi, in tudi novo nasvetovani so v javnosti dobro znani, zanesljivi in spretni in pa vsega zaupanja vredni možje. Volite tedaj priporočene enoglasno; ako to storite, pokazali boste nasprotnikom in vsemu svetu, da smo Slovenci politično zreli pa tudi složni. Kolikor več soglasnih volitev, toliko večja je veljava izvoljencev, večja veljava vsega zbora in naroda. Modro, odločno, zmeraj tudi pravično postopanje narodne večine bode pa potem tudi vladi in nasprotnikom pokazalo, da smo sposobni za narodno samoupravo, da sebi pravični nikdar ne žalimo pravic drugih narodov in da po tej poti najbolj skrbimo za blagor dežele in vse nam z drugimi narodi skupne domovine. — Da to priznajo pravični Nemci v deželi, upamo, da se bode pokazalo dejansko v predstoječih volitvah.

Volilci, eno Vam tedaj priporočamo pri volitvah: ne pozabite nikdar, da ima novi deželni zbor velik pa tudi lep nalog; tega rešiti treba je soglasja vseh rodoljubov, soglasje doseči pa je samo po strogi disciplini. — Te se držite vsi, in sad njen bode sijajna narodna zmaga in srečna naša prihodnost.

— (*Radoljski okraj*) plačeval je zemljiškega davka po stari cenitvi na leto 49.535 gold. 38 kr. po novi cenitvi pa ga plačuje 32.310 „ 38 „

polajšava znaša tedaj na leto 17.225 gold. — kr. lepa svota, katera bo gotovo pripomogla celiti marsikatero rano, prizadeto kmetovalcem tega okraja gledé gozdnih in pašnih pravic.

\*) Po načelu, izrečenem v zadnjih „Novicah“, izpustili smo iz Vašega dopisa vse, kar zadeva volitev v deželni zbor, in ravno zato smo izpustili tudi marsikatero drugo ojstrino. Odložili bi bili celó ves dopis, ker je deloma preveč oseben, ker se gre pa tukaj ob enem tudi za častno zastopanje vsega radoljskega okraja o prihodu cesarjevem, upamo pa s prijavljenjem pripomoči, da se prekliče omenjena izvolitev. — Gledé Vašega okraja volitve pa vidite iz današnjega oklica, da se centralni volilni odbor strinja z Vašo željo.

Vred.

— (*Pogorelcem v Trbojah*) nakazali so presvitli cesar vsled poročila in na priprošnjo gosp. deželnega predsednika Winklerja 800 gold. podpore.

— (*Gospod prof. Fr. Povše*), vodja goriške kmetijske šole, odlikovan je v priznanje njegovega marljivega in vspešnega delovanja z zlatim križem s krono. Gotovo bo ves slovenski svet z veseljem pozdravil to novico; mi pa še posebej prav iz srca čestitamo gospodu profesorju.

— (*Umrli*) je č. gosp. Martin Poklukar, župnik v Vodica, dekanije Jelšanske, dne 24. maja t. l. Pokojni rojen je bil dne 10. novembra 1815. v Gorjah na Gorenjskem.

## Novičar iz domačih in tujih dežel.

**Z Dunaja.** — Zadnje dni posvetovali so se avstrijski in ogerski ministri o skupnih zadevah izrekoma o tem, kedaj naj se skličejo letos delegacije, kako in kedaj se prične vredovanje donavskega vodotoča pri „železnih vratih“, in o družih manj pomenljivih skupnih zadevah.

Za sklicanje delegacij odločil se je čas od 15. do 20. oktobra.

Nadvojvoda Albrecht, vrnivši se z Ogerske od ogledavanja tamošnjega vojaštva, poročal je ponedeljek cesarju ustno o tem ogledovanju. — Skupni denarni minister Kallay nastopi jutri svoje nadzorovalno potovanje v Bosni.

Nižeavstrijski deželni zbor je po nasvetu poslanca Dinstel-na sklenil, izvoliti poseben odsek, kateri bode imel nalog, posvetovati se o nasledkih sprejete nove šolske postave za deželo niže-avstrijsko. — Časniki bodo tedaj zopet dobili priliko, brezumno pisariti zoper ono postavo.

**Iz Prage.** — Volilno gibanje za deželni zbor je živahno. Razglašeni so uže volilni oklici in več del kandidatov. „Ustavoverna“ stranka še ni popolnem zgubila upanja, da bi zmagala v velikem posestvu. Prigovarja in pritiska se živo od vseh strani, posebno v kurijah velikega posestva, toda narodna stranka ne dvomi, da zmaga sijajno.

**Iz Trsta.** — Preteklo nedeljo bil je slovenski tabor pri Brezovici. Predsedoval je poslanec Nabergoj, navzočih je bilo veliko tisoč ljudi. Sklenilo se je, zahtevati slovensko ljudsko šolo povsod, kjer je po postavi potrebno število 25 otrok za šolo; nadalje slovensko dopisavanje med oblastnjami in občinami, konečno prositi tudi za kmetijskega učitelja slovenščine zmožnega.

**Iz Gorice.** — Volilni boj je hud in slovenski stranki je, kakor priča današnji naš dopis iz Gorice, najbolj nevarno veliko število nesamostojnih vkljanljivih županov, in sicer bolj veljavnih mož.

**Iz Zagreba.** — Razgovorjanje zarad poravnave o Reki je pretrgano in poskušena poravnava je spodletela. Hrvaški zastopniki spolnili so svojo dolžnost z vloženim ugovorom. Ogerski deputaciji pa se po pravicah očita, da si je prilastovala posel sodnika med Reko in Hrvaškom.

## Žitna cena

v Ljubljani 30. maja 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 64 kr. — banaške 8 gold. 90 kr. — turšice 5 gold. 60 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 5 gold. 87 kr. — ječmena 4 gold. 71 kr. — prosa 5 gold. 4 kr. — ajde 4 gold. 55kr. — ovs 2 gold. 92 kr. — Krompir 3 gold. 76 kr. 100 kilogramov.